

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה ...

(ויקרא י"א, ג')

ידוע שבהמות טהורות וחיות טהורות הם מבחינת נוגה, בחינת [לשון] תרגום, שהוא מעורב טוב ורע; והמינים הטמאים הם מבחינת השלוש קליפות טמאות, שהם כולו רע לגמרי. ועל-כן הבהמה טהורה, הסימן שלה, שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה. כי ידוע שבכל הדברים שבעולם יש בהם ניצוצות הקדושה, היינו בחינת נפשות קדושות שנפלו ממדרגתן, מבחינת מדבר ונתלבשו בחי או בצומח, ואחר-כך כשהחי אוכל הצומח, אזי עולין הנפשות מבחינת צומח לבחינת חי שהוא גבה ממנו במדרגה, אך מחמת שאין זה תכלית שלמותן עדיין, כי עיקר השלמות לחזור למעלתן לבחינת מדבר, על-כן כשבהמה טהורה אוכלת הצומח, ומחמת שבהמה טהורה היא מבחינת נוגה ומעורב בה טוב גם-כן, על-כן הנפשות שבצומח אינם נלכדים ונאסרים שם כל-כך, וזוכרין עדיין את מעלתן, ועל-כן אינם יכולים לנוח ולשקוט שם בהחי הטהור, כי מתאווים לעלות לבחינת מדבר, ועל-כן חוזרין ועולין בכל פעם מבטן הבהמה אל צוארה ואל פיה, ששם סמוכין ביותר לכלי הדיבור שבמדבר, ועל-כן היא מעלת גרה; אבל המינים הטמאים לגמרי אינם מעלין גרה, כי הנפשות המלבשות בהמאכל שאוכלים תכף כשבאים לתוך הטמאים, אזי נלכדים ונאסרין שם כל-כך עד שאין יכולין לזוז ממקומן, בבחינת "נתנני ה' בידי לא אוכל קום", ועל-כן אינם מעלין גרה.

וכן, להבדיל, האדם אינו מעלה גרה, כי

אדרבא כשהנפשות הנ"ל באים לתוך גוף ישראל הם נחים ושקטים שם כי זכו לעלות למעלתן, לבחינת מדבר דקדושה, ובכח האכילה האדם מהלל להשם יתברך בבחינת "ואכלתם וכו' והללתם את שם ה'", ואז עולין כל הנפשות הנ"ל לתכלית

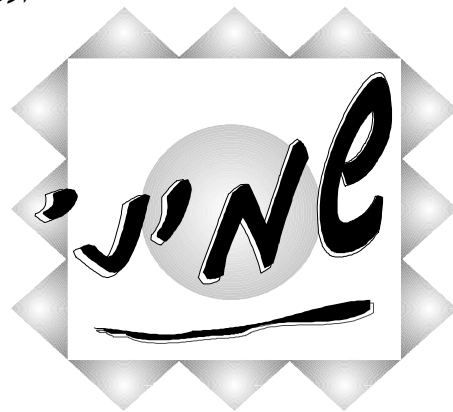
שלמותן. ועל-כן גם אצל האדם, כשהוא שיכור ומבלבל ואינו בגדר דעת האדם בשלמות, אז אין להמאכלים מנוחה גם אצלו, ועל-ידי-זה מעלה גרה גם-כן, ולפעמים בא להקאות על-ידי-זה.

והסימן-טהרה השני הוא "מפריס פרסה", כי עיקר קיום האדם על רגליו הוא על-ידי הדעת, וכן עיקר הדיבור של האדם הוא גם-כן על-ידי הדעת שיש בו, ובזה נבדל המדבר מן החי במה שיש לו כח הדיבור והולך על רגליו בקומה זקופה. ועל-כן השיכור שדעתו מבלבל, אינו יכול לדבר כראוי ואינו הולך על רגליו כראוי. ועל-כן המינים טהורים, מחמת שיש בהם טוב, שהוא מבחינת הדעת שהוא עיקר הטוב, על-כן אף-על-פי שהולכים על ארבע, אף-על-פי-כן חיות הנפשות המלבשות בהם בוקע בגרליהם ועל-ידי-זה מפריסין פרסה, אבל הנפשות העשוקות במינים הטמאים, הם נתפסים שם מאד עד שאין יכולין לבקע וליצא שום הארה מהם כלל, ועל כן פרסותיהם קלוטות (לקוטי הלכות - הלכות סימני בהמה וחיה טהורה א' לפי אוצר היראה - אכילה, אות צ"ח)

בהם, ואלו המים חלקו לאנשי הספינה במידה, לאיש — אקי אחת, והיה להם סכנה גדולה מהצמאון יותר מכל הסכנות, ואזי התפללו אנשים ונשים וטף מקירות לבם, ונתעורר עוד הפעם רוח-סערה גדולה, והביא הספינה אחר שני מעת-לעת לארץ הקדושה, לספר ירושלים, לעיר הקודש יפו. ורצה רבינו זכרוננו לברכה לירד שם מהספינה ללכת אל ירושלים עם החכם הנ"ל בצותא חדא כנ"ל, ומאת ה' היתה סיבה, ולא הניחוהו הישמעאלים שיכנס אליהם, כי הסתכלו על מלבושיו ועל תאר פניו, שיש לו פאות אֶרְכִּים, כנהוג במדינתנו, ושאינו יודע לשונם וכיוצא בזה, ואמרו, שהוא בוודאי אחד מהמרגלים של הצרפת, ולא הועילו שום פיוס ובקשות, ונשאר רבינו זכרוננו לברכה על הספינה.

והיה בדעת הקפיטן להתעכב שם עם הספינה, להיות עומד לפוש איזה ימים, ואז היה שני ימים קודם ראש-השנה, אך הספינה לא יכלה לעמוד שם, מחמת גלי הים שרצו להפכה, ולא הועיל שום עצה ותחבולה לזה. והיה הדבר לפלא גדול בעיני הקפיטן, ושאל: מה זה,

ועל מה זה. והשיבו החכמים של הספרדים, שקבלה בידם איש מפי איש, שבזה המקום נשלך יונה בן אמתיה הנביא. ולא יכלה הספינה לעמוד שם אותה הלילה, והכרחו לזוז עם הספינה משם, והלכו משם, ובאו בערב, ליל "זכור בריתי", לעיר הקודש חיפה, ועמדו אצל הר הכרמל נגד מערת אליהו. ובאשמרת הבוקר אמרו כל העם סליחות בשמחה גדולה, ואחר-כך התפללו תפילת שחרית, ואחר-כך הלכו כולם לעיר הקודש חיפה, אנשים נשים וטף.

ואז נכנס רבינו הקדוש, זכרוננו לברכה, לארץ הקדושה, ובא אל המקום, אשר נכסף אליו והשתוקק אליו בהשתוקקות וכסופין וגעגועים גדולים מאד מאד, ומסר נפשו אלפים ורבות פעמים בשביל זה, והשליך נפשו מנגד עבור זה. וגודל עוצם השמחה, שהיה לו באותו הרגע, שנכנס ועמד על אדמת הקודש, אי אפשר לשער במוח; אילו כל הימים — דיו וכו' לא יספיקו לבאר אפס קצה מזה, כי תכף ומיד השיג מה שהשיג, כי אמר, שתכף כשהלך ארבע אמות בארץ-ישראל, פעל מיד מה שרצה להשיג.

ואחר חצות היום הלכו למקוה, ואחר-כך — לבית-הכנסת, ונתמהמהו עד הלילה, וכשבא רבינו זכרוננו לברכה לביתו, אל האכסניא שלו, היה לו שמחה גדולה ועצומה עד מאד, ובכל רגע ורגע אמר להאיש שהיה עמו: אשריך, שזכית לכך להיות עמי כאן. וצוה לו לקרות ולהזכיר לפניו מהצעטיל כל הנרשמים שם, דהיינו כל הנלוים אליו, שנתנו לו צעטליך משמותיהם, ואכלו שם סעדת הלילה של ראש-השנה, והכל — בשמחה גדולה עד אחר הסעדה, עד ששכבו שם לישן. ובבוקר הלכו לבית-הכנסת, ואחר שבאו מבית-הכנסת, נתעורר בו דאגה ולב נשבר מאד בלי ערך, ולא דיבר מאומה עם שום בן-אדם.

עצות

(עצות המבוארות - ספירה ושבעות - אות ג')

מ"ט [ארבעים ותשעה] ימי הספירה הם כנגד מ"ט שערי תשובה שהם כנגד מ"ט אותיות שבשמות השבטים בני יעקב אבינו עליו השלום. ובארבעים ותשעה ימי הספירה, צריך לעסוק בתשובה, ולשוב אל השם, ויתברך על ידי ארבעים ותשע אותיות וארבעים ותשעה שערי תשובה,

סיפור

(נסיעת רבינו ז"ל בארץ-ישראל, טו)

... ואחר יום או יומים נשארה הספינה בלי מים שראויין לשתייה, כי פסקו אצלם המים של שתייה, שהיה על הספינה, ולא נשאר להם כי-אם כלי אחת של מים סרוחים ועכורים, ותולעים היו מרחשין

כמבואר למעלה. כי כל איש מישראל שייך וקשור לאות מיוחדת שבאותיות השבטים ולשער מיוחד משערי תשובה. ורק על ידי תשובה אמיתית יכול כל אדם לזכות להגיע לאות של השבט ולשער התשובה השייכים אליו. ובחג השבועות הוא שער החמשים דתשובה, ועל ידי שער זה מתקרב השם יתברך אל בניו ברחמים גדולים. גם צריך לדעת כי אמירת תהלים, ובפרט אמירה במתינות ובהתעוררות, מסגלת מאד לעורר לתשובה באופן שהתשובה תביא לאות של השבט ששייך לאדם זה, ולשער השייך לו, כמבואר בלקוטי מוהר"ן חלק שני (סימן ע"ג) בתורה "תהלים מסגל לתשובה". על כן צריך להזהר מאד באמירת תהלים בכוונה מרובה בימי הספירה, כדי לזכות לתשובה אמיתית והזדככות מכל מיני טומאות, היינו מכל מיני אפיקורסות ומכל מיני פגמי אמונה, ולשוב אל השם יתברך, כדי שהוא ישוב אלינו ביום טוב שבועות, ברחמים, כמבואר למעלה.

תפילה

(לקוטי תפילות ב' - תפילה ליו)

... רבונו של עולם, "זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה". זכור נא החסד הנפלא והנורא אשר עשית עמנו, אשר הוצאתנו ממצרים בכח גדול וביד חזקה, וגלית לנו אמתת אמונת אלקותך באור גדול ונפלא ונערב, ועשית אותות ומופתים גדולים ונוראים, כדי לגלות אלקותך ואחדותך וממשלתך אשר בכל משלה. ומאז קרבת אותנו לך לעם קדוש, והוצאת אותנו ממיט שיערי טמאה, והכנסת אותנו במיט שיערי קדשה, שהם מיט שיערי תשובה הכלולים במיט אותיות שיש בשמות שבטי-ל-ה. וברחמיך הרבים צוית אותנו לספור כנגד זה מיט ימי הספירה, כדי לטהר נפשות עמך ישראל מזהמתם, למען נזכה על-ידי מצוות ספירת העומר לצאת מטומאה לטהרה, לצאת ממיט שיערי טמאה ולכנוס במיט שיערי קדשה.

רבונו של עולם, מלא רחמים, זכנו בחסדיך העצומים לקיים מצוות ספירת העומר בזמנו בקדשה גדולה ובהתעוררות נפלא ונורא, שנזכה להתעורר על-ידי קדשת מצוה נוראה הזאת לשוב אליך באמת, ולצאת מכל טמאותינו, לבער מקרבנו כל מיני טמאות וזמהות שנדבק בנו על-ידי מעשינו הרעים.

רבונו של עולם, רבונו של עולם, הושיענו בכל מיני ישועות. כי אתה יודע הכח של כל מצוה ומצוה, כמה גדול כחה להוציא אותנו ממקומות שנפלנו לשם בעוונותינו הרבים ולקרבתנו אליך, ובפרט מצוה הזאת של ספירת העומר, שהיא הכנה לקבלת התורה, שהיא תחילת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, אשר נתת לנו מצוה הקדושה הזאת כדי לצאת ממיט שיערי טמאה ולכנוס למיט שיערי הקדשה. זכני במקום שאני שם עכשיו, שאזכה לקיים מצוה הזאת בתכלית השלמות האפשרי לאיש כערכי לקיים מצוה הזאת. ואתה תמלא רחמים עלי, ותעזרני ותושיעני על-ידי-זה, ותוציאני מהרה מטומאה לטהרה, מחול לקודש, מייגון לשמחה, משעבוד לגאולה, ומאפלה לאור גדול. עד אשר נזכה בחג השבועות הקדוש, ביום החמשים, שאתה תשוב אלינו ותפתח לנו שער החמשים הקדוש, ותשפיע עלינו רחמים גדולים וחסד עליון משם, באופן שנזכה לתקן הכל ולשוב אליך באמת תמיד...

מכתב

(מספר אב"י הנחל - מכתב צ"ה)

ב"ה, ערב יום הכיפורים תשכ"ח. לכבוד מחמד עיני ולבי, המהולל ומשובח בפה כל ישראל, מר... אשר לגודל גדולת אצילות נשמתו הגבוה ועליונה מאד, זכה לטייל בהיכל החכמה והמדע, של הנחל נובע, שאינו נפסק לעולם, ומגין על ישראל לדור דור לנצח, ומאיר עלינו אור הדעת, לדעת ולהכיר את ה'. שנה טובה ומתוקה מבורכה בחיים טובים וארוכים, בריאים ורעננים,

חיים אמתיים. בלב שמח ונחת רוח גדול, קיבלתי את ברכתו הלבבית, בצירוף תרומה על סך מאה לירות ישראליות, מיום כ"ח אלול תשכ"ח. מעומק לבי אביע למעלתך הרם, רב תודות וברכות, ותשואות חן על חסדיך הגדול עלי.

ישלם ה' פעלך הטוב, ויתן לך ולביתך חיים ושלוש, וברכה והצלחה ורפואת הנפש והגוף. ה' יודע את לבי, שאני משתוקק וכוסף ומתגעגע, בכלות הנפש, לכתוב את דברי אמת, ממקור חיינו רבינו הקדוש, ותלמידיו הקדושים זכר צדיקים לברכה. אך לדאבוני, תשש כוחי ושמם לבי ודעתי, מרוב צער וכאב שיש לי ממחלתי לא-עליך, בפרט עכשיו שגברה עלי ביותר. ה' ירחם עלינו וישלח דברו וירפאנו מהרה, בכח וזכות הנחל נובע מקור חיינו, רבינו הקדוש נ נח נחמן מאומן. ויצליחך בכל. זכות הצדקה תעמוד לימינך וימהר להושיעך בכל הישועות והצלחות.

שיחות

(שיחות מרי ישראל אודסה, זצ"ל - כ"ד)

ואני הייתי פשוט מאד, והיה לי רצון חזק להיות איש כשר באמת, לעבוד השם באמת וללמוד ולהתפלל. בפרט שהתחיל השנים של אחרי בר-מצוה, התחיל המלחמה של חטאת נעורים, מחשבות, ולא ידעתי מה זה. נו, נו, מי יכול לספר מי יכול לשער...

היה לי מלחמות קשות והיה לי כל פגם כלשהו מהמחשבה, היה אצלי כמו האיש הכי רשע שבעולם. ומצאתי לי מקום להשם יתברך לתורה. דוקא מה שעבר עלי - זה הביא אותי להשם יתברך, אני התגברתי, לחמתי ואמרתי: "אני אוהב את השם יתברך יהיה איך שיהיה, אני רוצה לעבוד השם!" אוי, רבונו של עולם, רבונו של עולם... אני התפללתי בבית-כנסת, אבל אני התפללתי בהתלהבות באמונה ובאמת, ואני הייתי יחיד בזה, והייתי נראה כמו משוגע, הייתי צועק ממש עד לב-השמים. כולם צעקו, כי כל מי שצעק יותר הוא היה חסיד יותר, היה יותר חשוב, ואני צעקתי יותר מכולם, אבל אני לא התכוונתי בשביל חשיבות או בשביל איזה פניה, רק אני - הלב שלי היה בוער להשם יתברך ואני צעקתי בקולות כאלו...

ועל-ידי ישב זקן גדול, היה לו זקן יפה, שמו רב קהת, ואני ישבתי על-ידו וצעקתי: "הודו לשם כי טוב, כי לעולם חסדו".

והוא אחרי התפילה היה צועק עלי ובוכה: "מה אתה רוצה ממני, אתה רוצה לעשות לי חרש ואני לא אשמע כלום, מדוע אתה צועק בקולות כאלו, אתה תהרוג אותי, אתה תהרוג אותי, זה לא צעקה, זה בשביל להרוג!"

הוא היה בן-תורה וירא שמים, אבל הוא לא יכול לסבול את הצעקות, הוא היה סובל מזה צער גדול. ההקפדה שלו והכעס שלו אני זוכר כמו שהוא עומד עכשיו אצלי וצועק עלי: "מה אתה רוצה ממני!"

רצון וכיסופין

(אוצר היראה - אות מ"ד)

צריכין לשמור עצמו מאד לבלי לדבר שום דיבור רע של כסופין ורצונות רעים, חס-ושלוש, הבאים על לבו. רק יהפוך הדבר וירגיל את עצמו לדבר בפיו תמיד כסופין טובים דקדשה, שעל-ידי זה נעשין פעולות טובות בעולם, ונמשך על-ידי זה כל הברכות וההשפעות, ונעשין מהם נפשות טובים שהולכים ומתגלגלים בעולם ומעוררים כל העולם להשם יתברך ולתורתו (הלכות אומנין ד', אות כ"ט). ועיין דיבור כ"ד.

אלה ואלה